

**Kierunki rozwoju produkcji roślinnej w ramach
Wspólnej Polityki Rolnej – uwarunkowania
środowiskowe i ekonomiczne**

*prof. dr hab. Edward Arseniuk, dr Tadeusz Oleksiak
Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin PIB w
Radzikowie*

Cele Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku to:

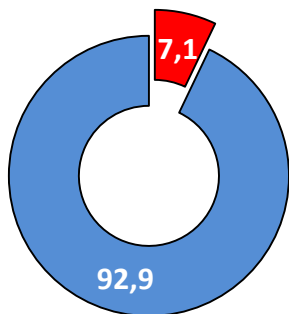
1. wspieranie konkurencyjności rolnictwa,
2. uwzględnianie uwarunkowań środowiskowych,
3. promowanie zrównoważonych form gospodarowania,
4. wprowadzanie innowacji,
5. skuteczne reagowanie na zachodzące zmiany klimatu.

Rolnictwo w coraz większym stopniu staje się dostarczycielem nie tylko żywności ale także surowców dla przemysłu i źródłem odnawialnej energii.

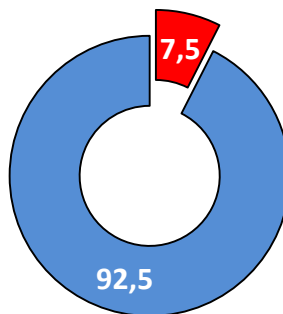
Realizacja celów WPR stanowi duże wyzwanie dla nauki i hodowli. Spójrzmy z perspektywy Polski.

Polska na tle UE w 2014 roku

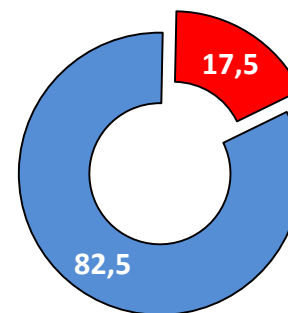
Powierzchnia

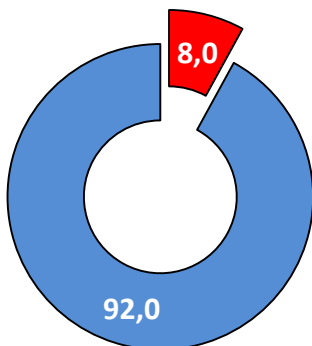
Ludność

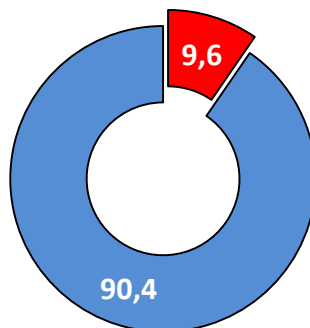
Liczba gospodarstw

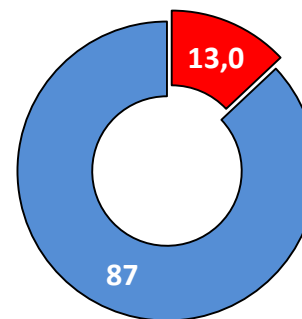
Użytki rolne

Grunty orne

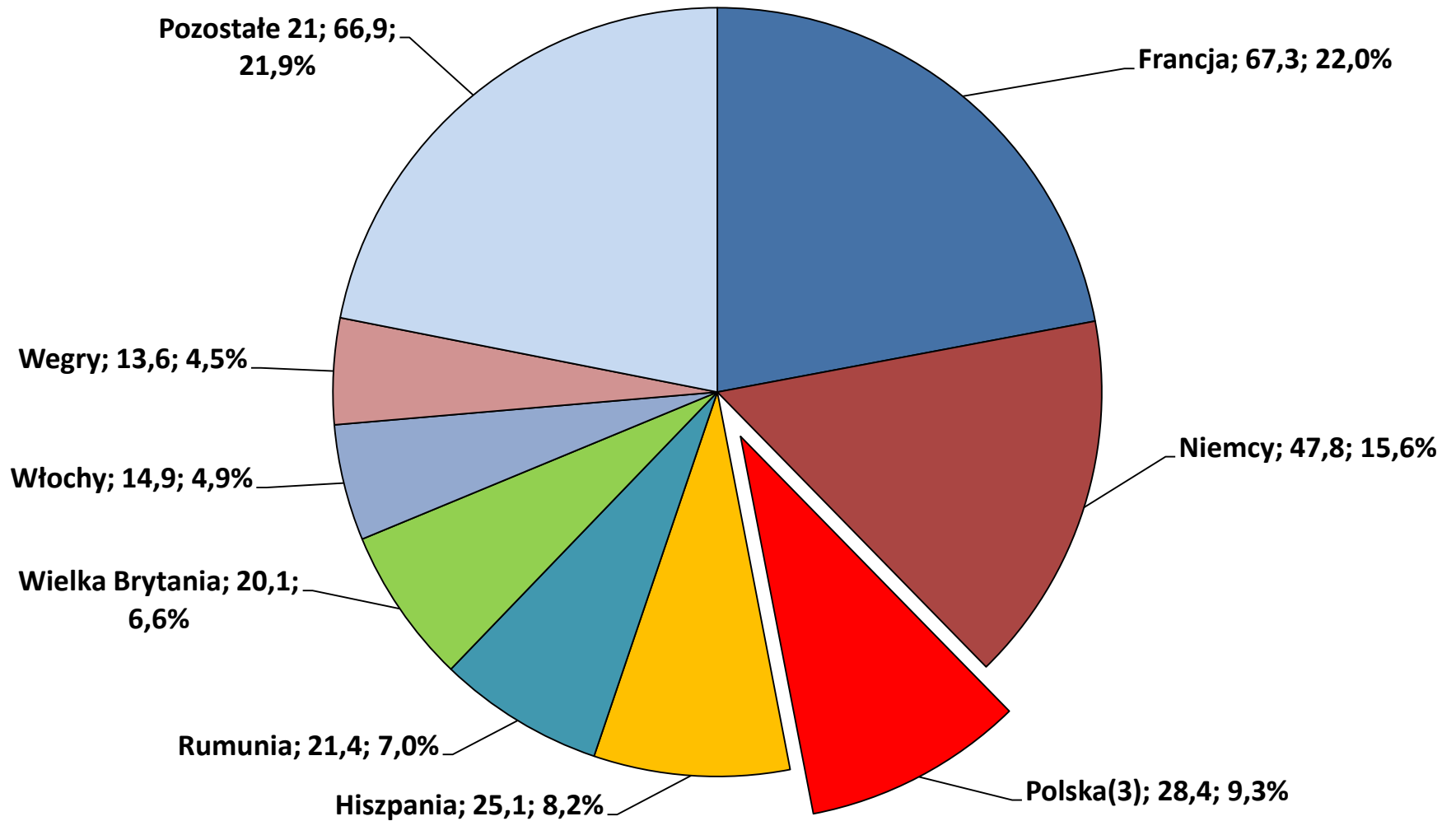
Produkcja zbóż

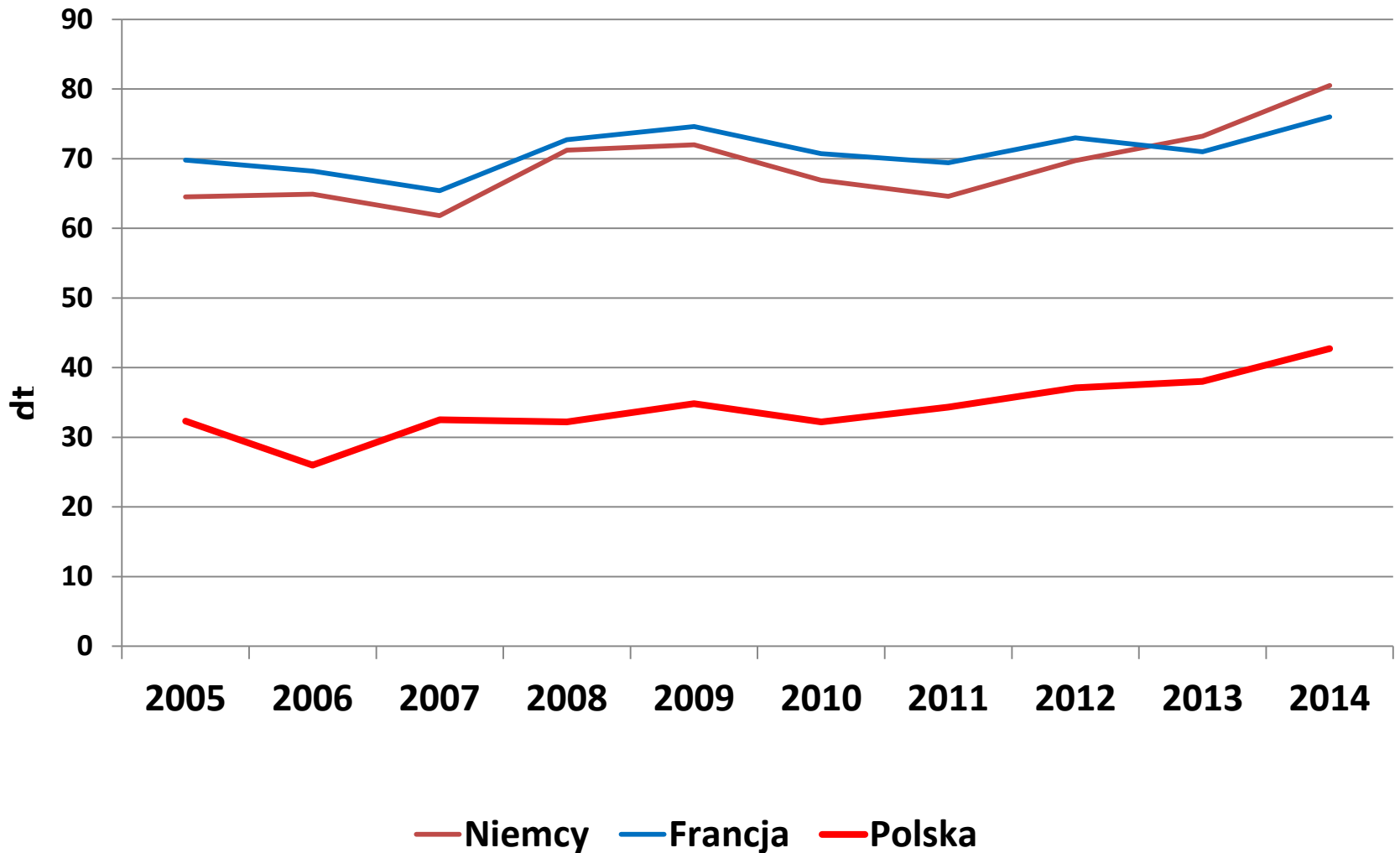
Uwarunkowania klimatyczno-glebowe wg IUNG

	Unia Europejska	Polska
Gleba	100	75-80
Klimat	100	75-80
Syntetyczny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej	100	57,3-64,0

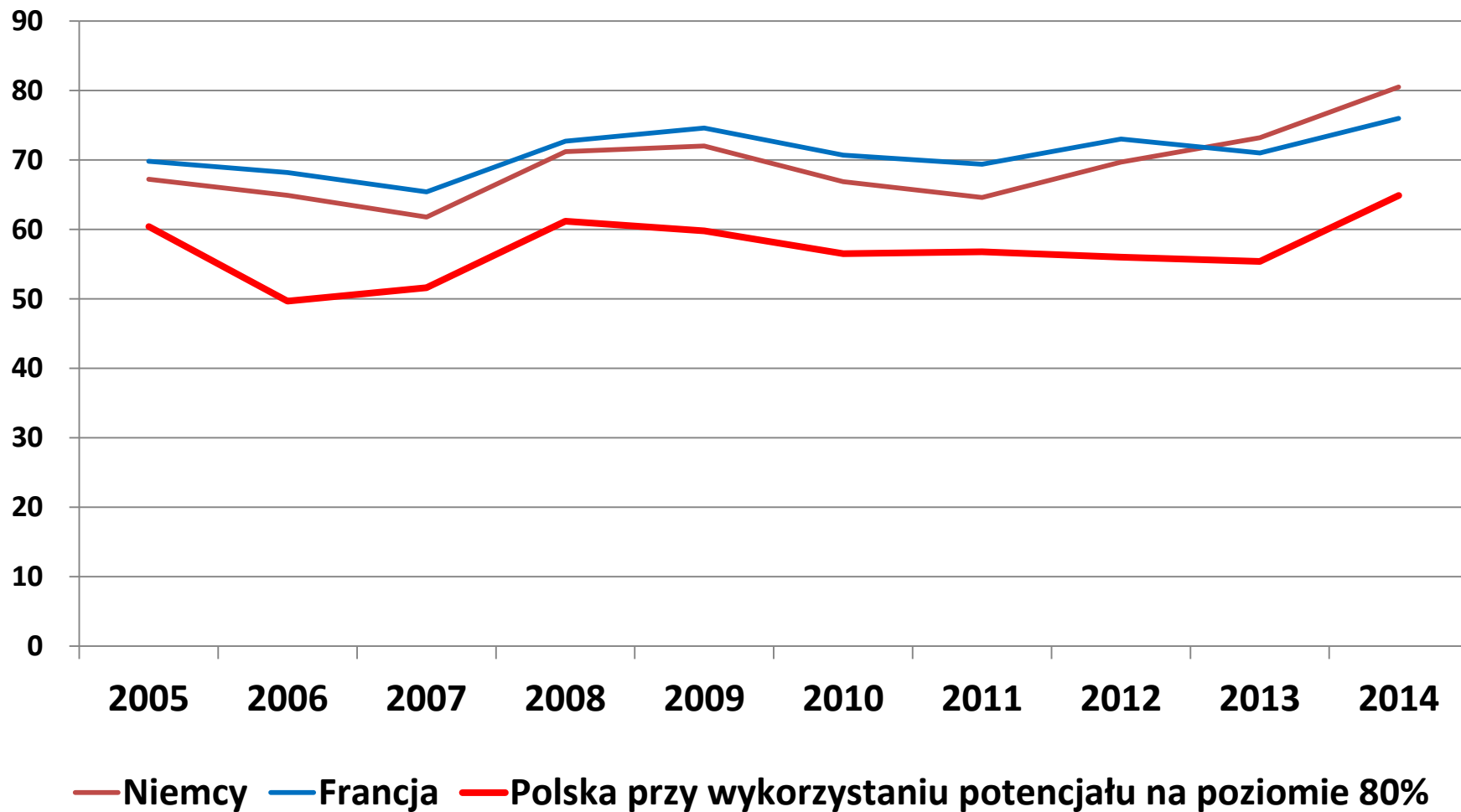
Produkcja zbóż

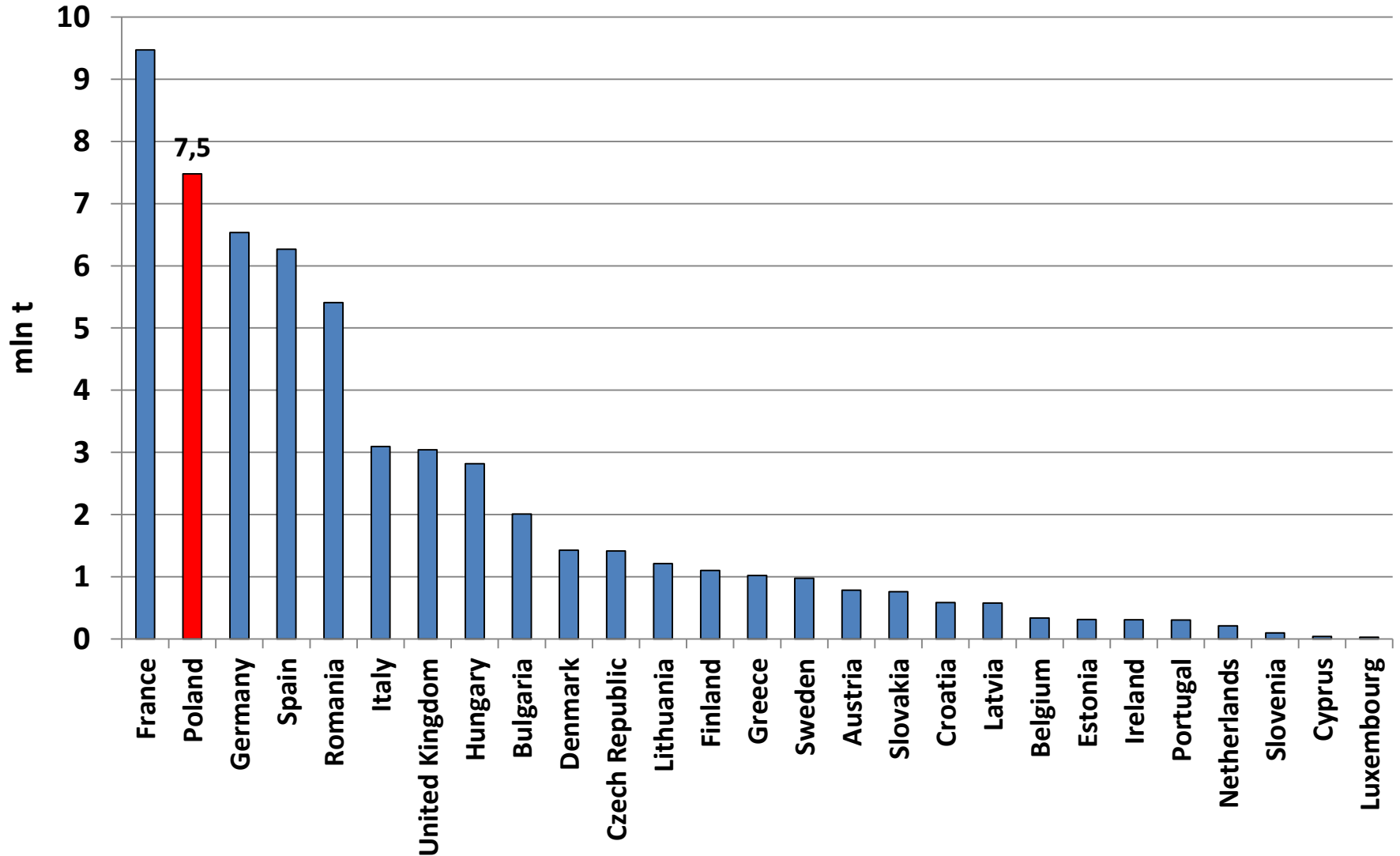
Średnie plony zbóż

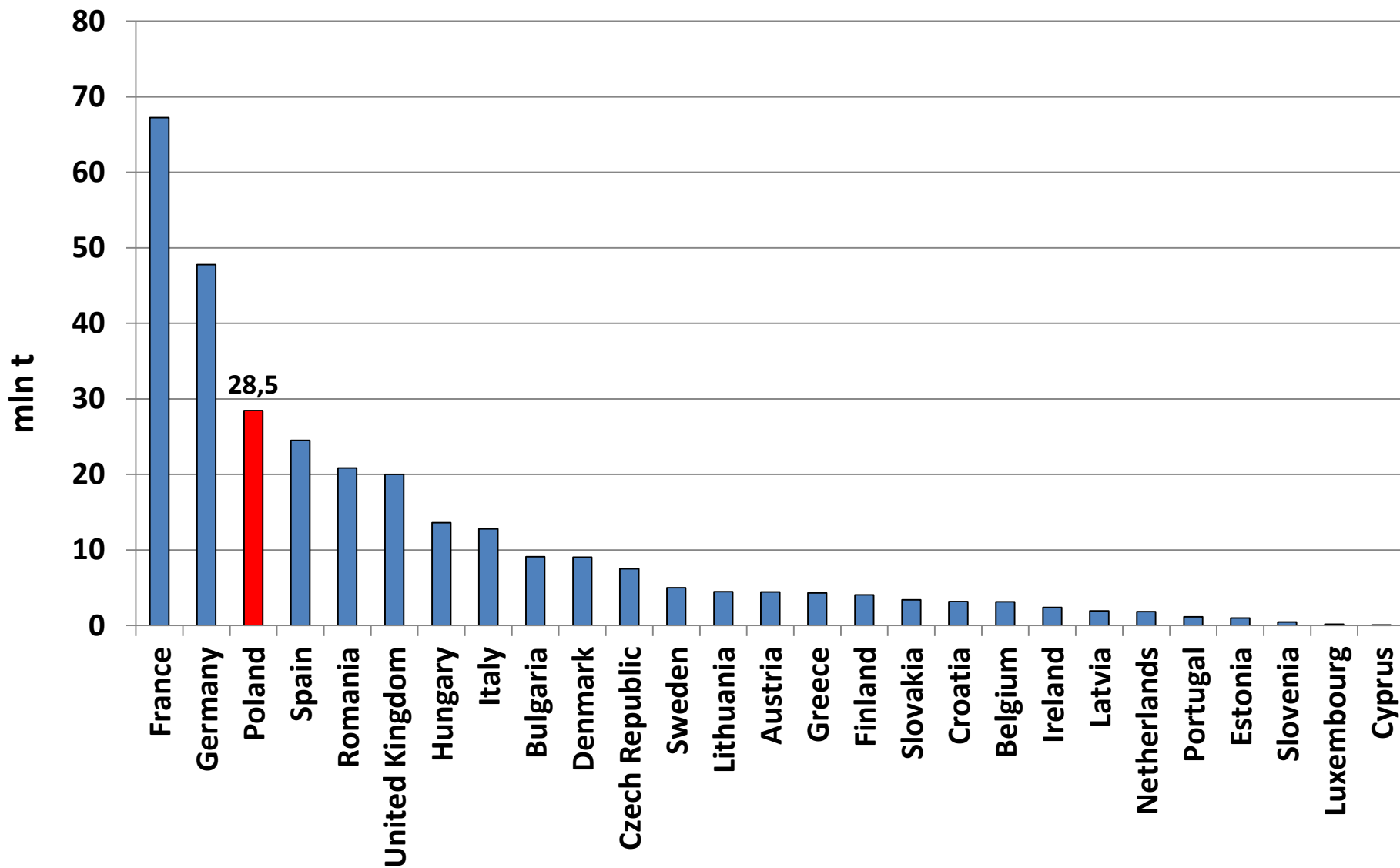
Średnie plony zbóż – wykorzystanie potencjału na poziomie 80%

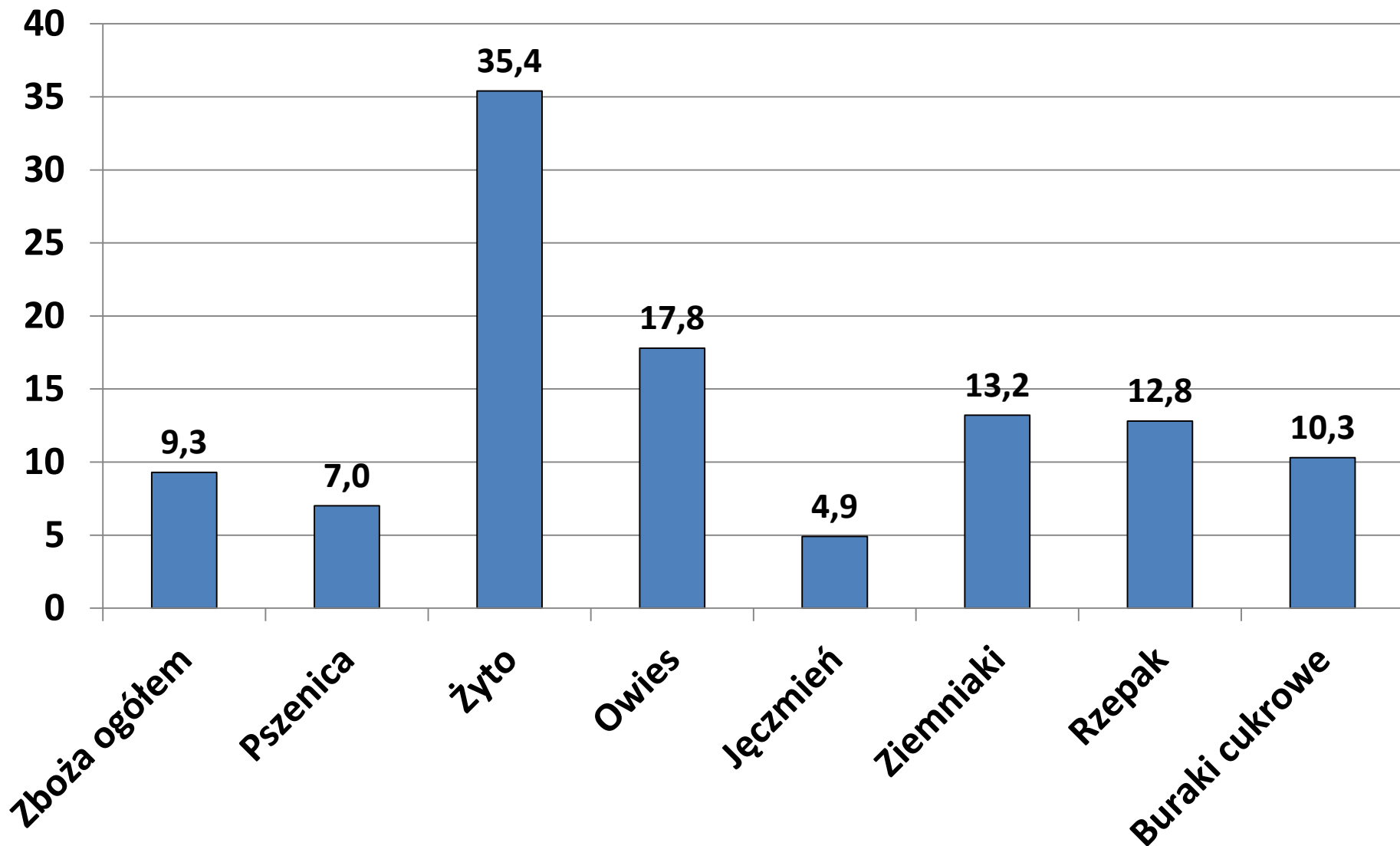
Powierzchnia uprawy zbóż w UE w 2013 [mln ha]

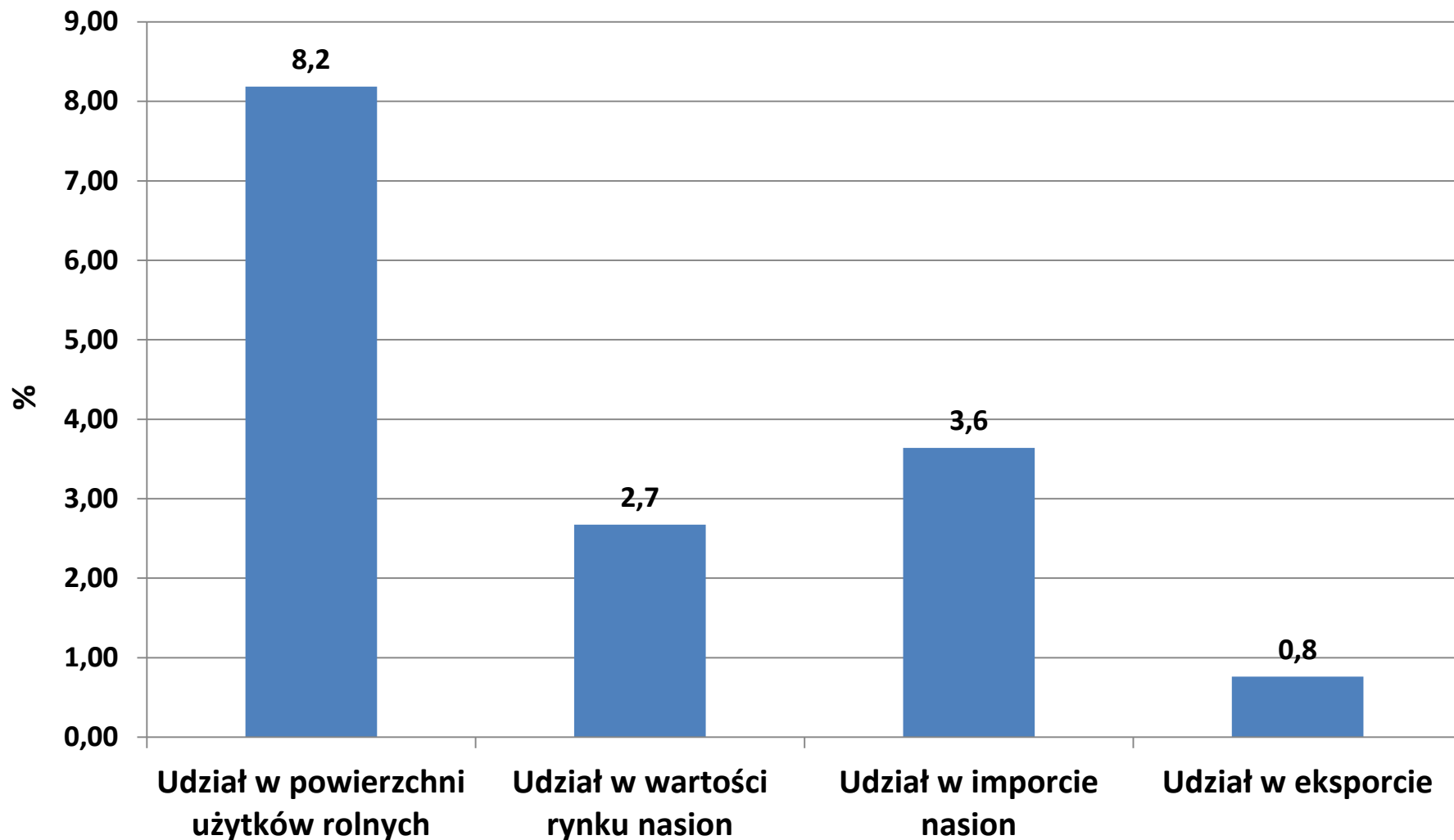
Zbiory zbóż w UE w 2013 [mln t]

Udział Polski w produkcji UE- 2013 rok

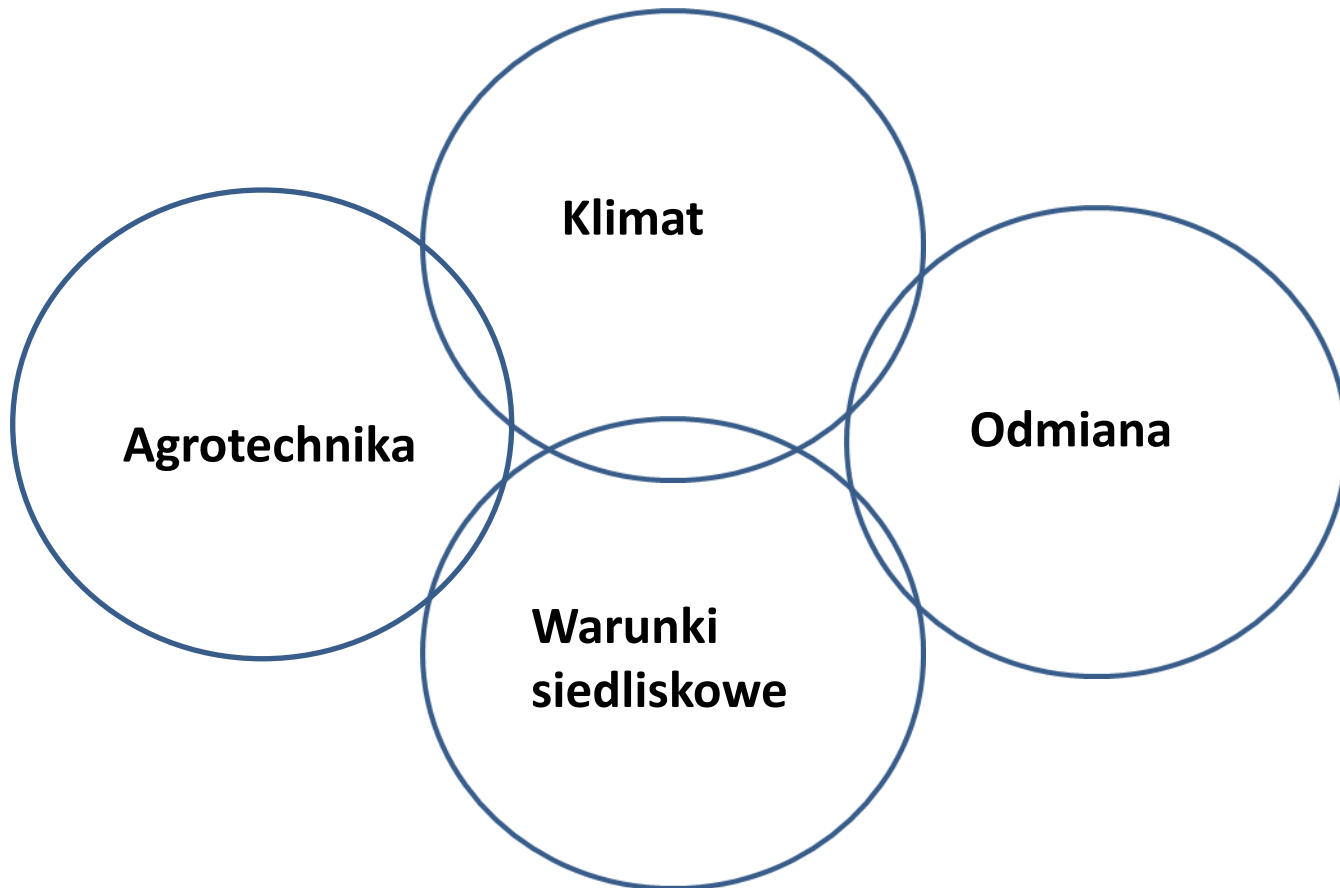
Udział Polski w rynku nasion UE w 2012 roku

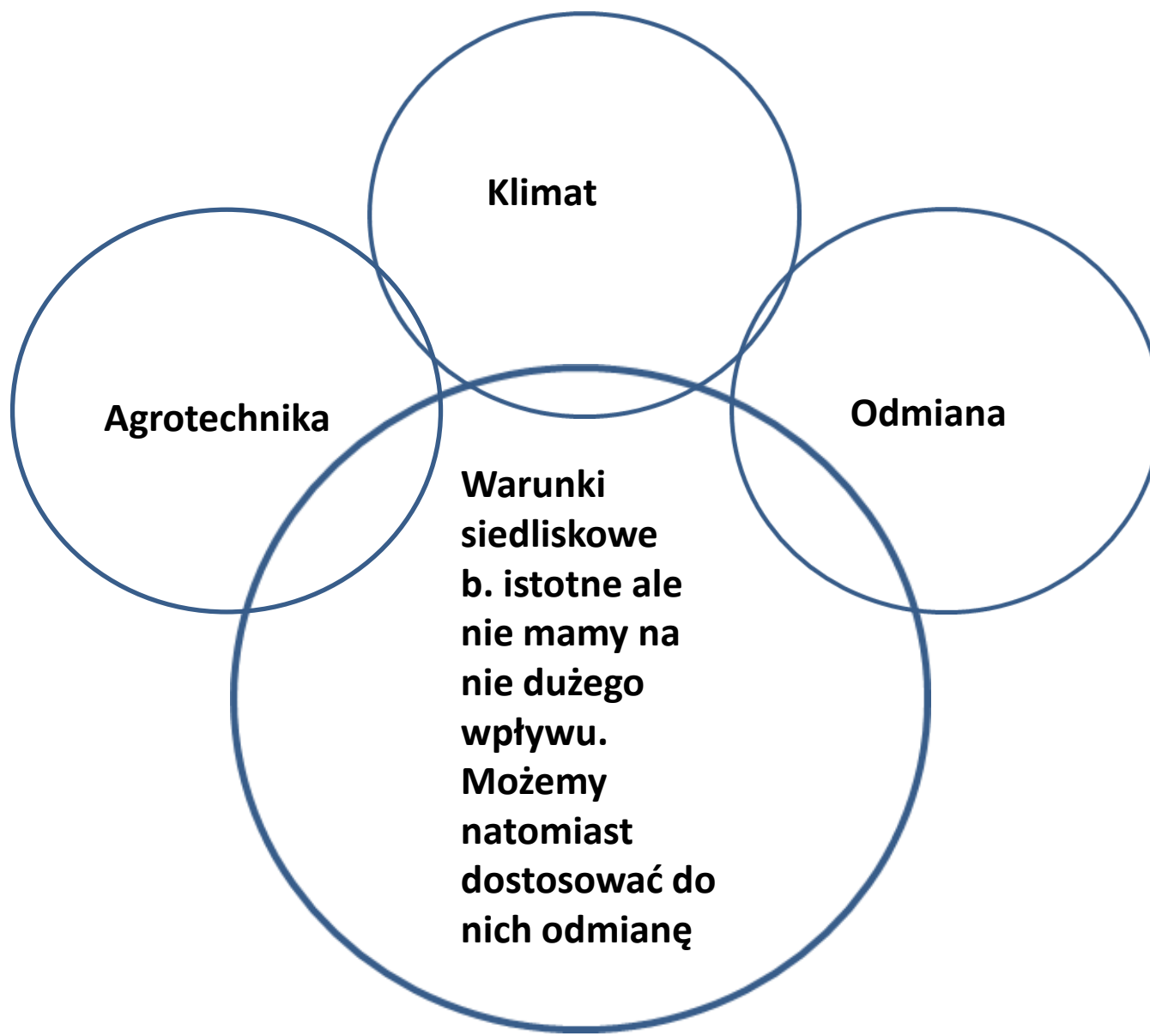
Tempo wzrostu plonowania głównych gatunków roślin rolniczych w Polsce wg COBORU i GUS w okresie 1995-2014

Gatunek	Doświadczenia odmianowe	Produkcja wg GUS
	wg COBORU	
	kg/ha	kg/ha
Pszenica ozima	73,3	65,2
Pszenica jara	44,5	32,1
Jęczmień ozimy	72,6	49,3
Jęczmień jary	63,5	27,8
Owies	25,6	18,4
Żyto	72,0	27,2
Pszenżyto ozime	45,1	32,1
Pszenżyto jare	43,0	22,7
Kukurydza	148,7	78,8
Rzepak ozimy	55,2	54,5
Ziemniaki	381,2	323,4
...

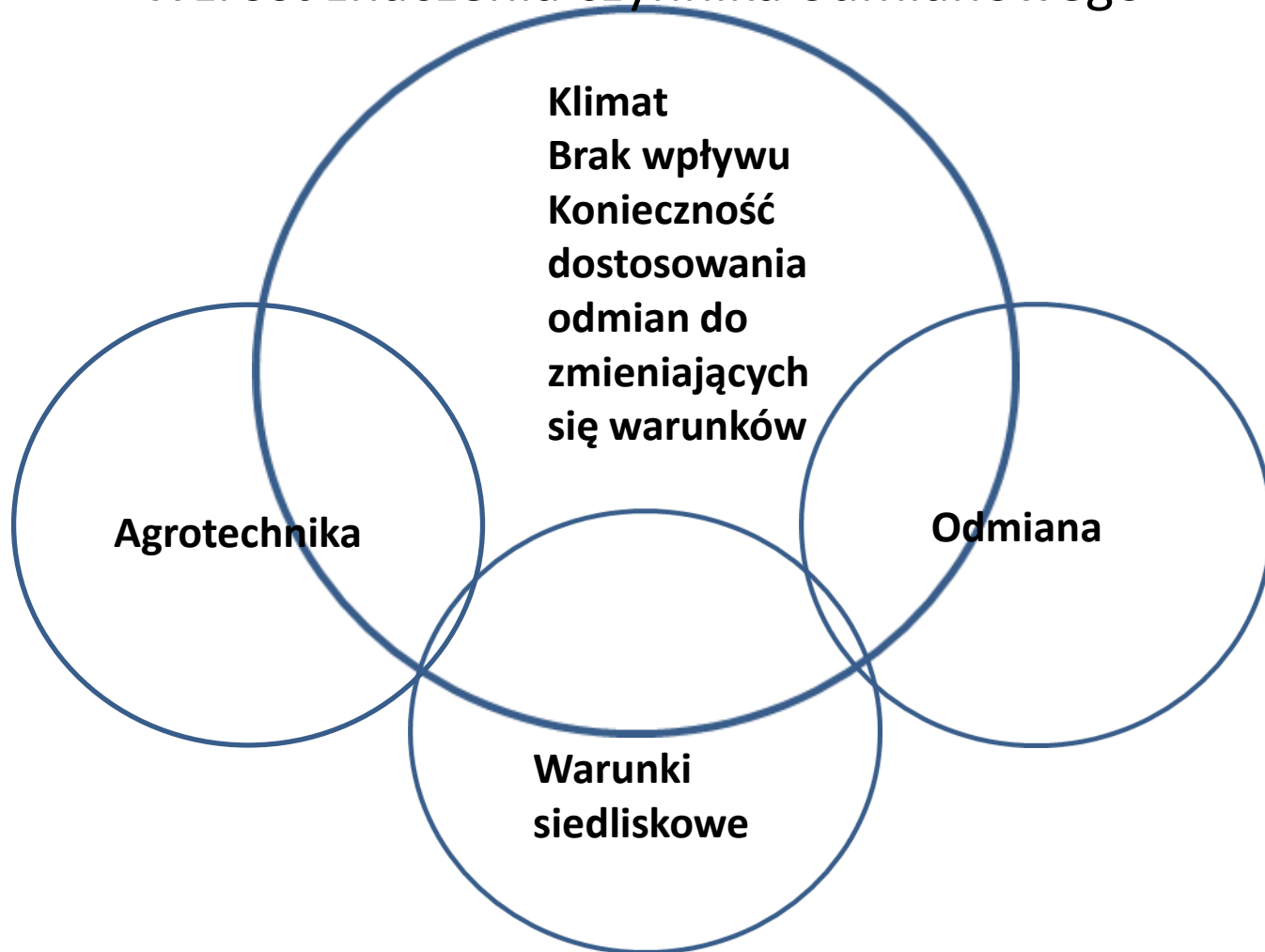
Wzrost znaczenia czynnika odmianowego

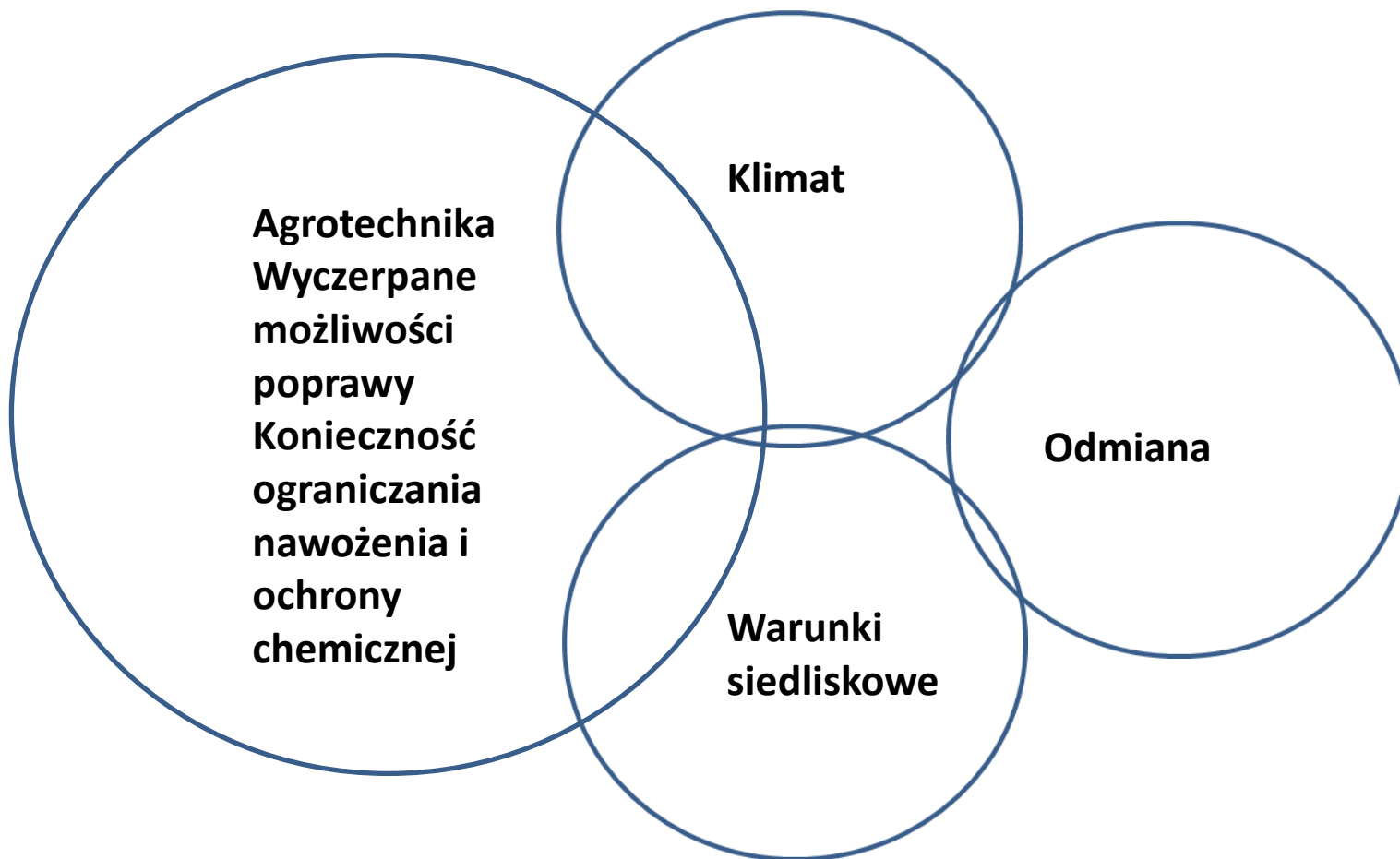
Wzrost znaczenia czynnika odmianowego

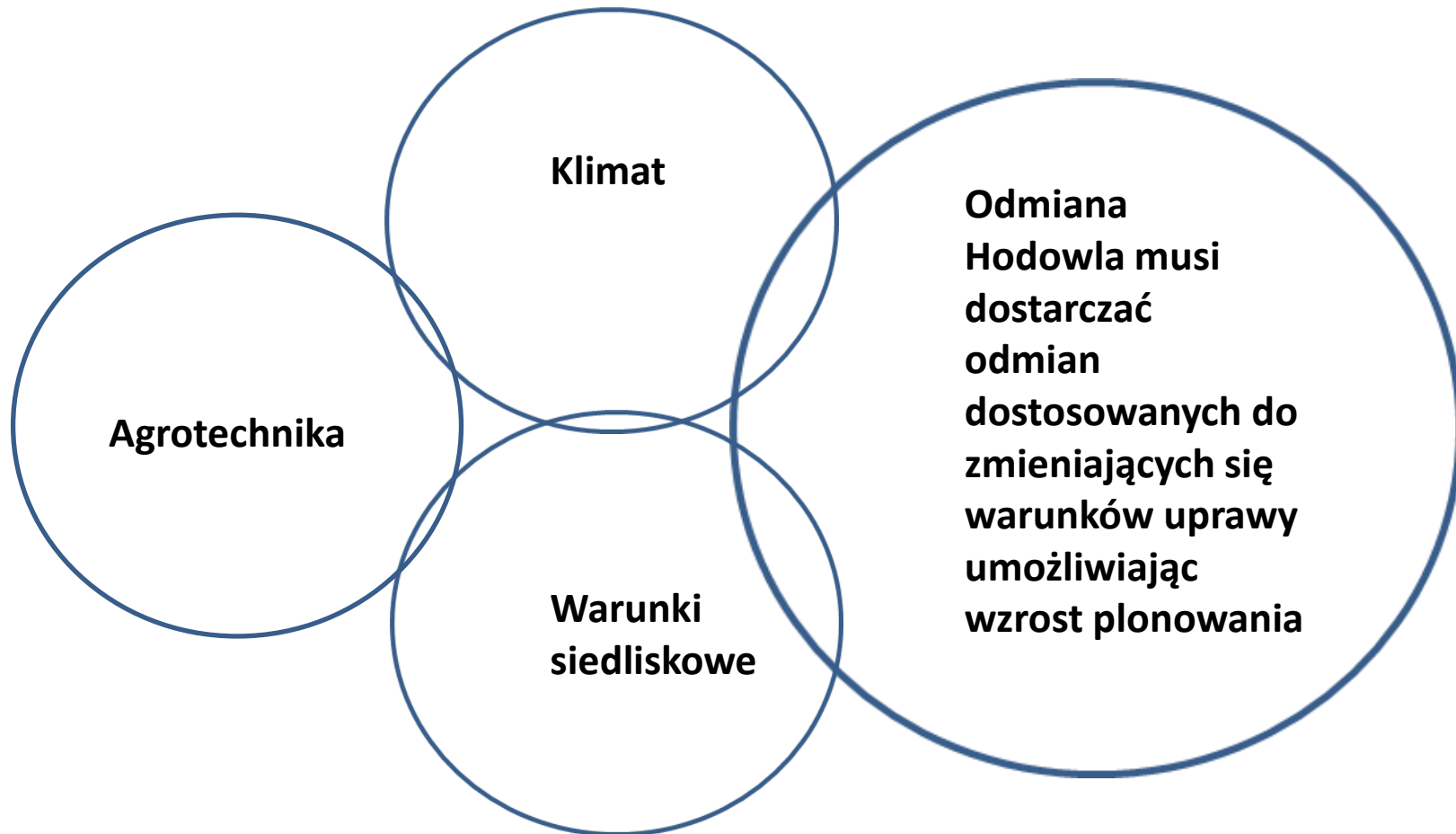
Wzrost znaczenia czynnika odmianowego

Wzrost znaczenia czynnika odmianowego

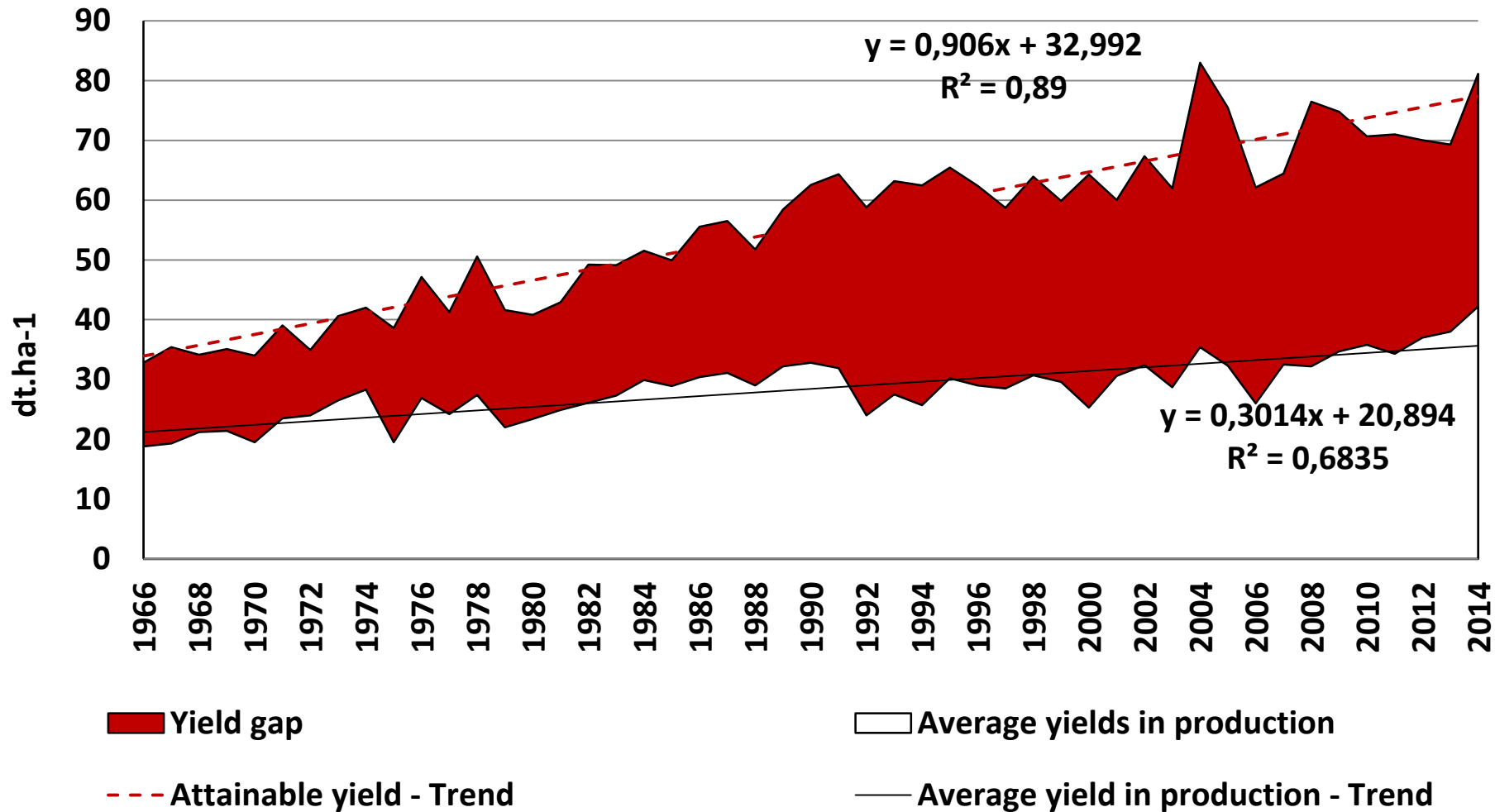
Wzrost znaczenia czynnika odmianowego

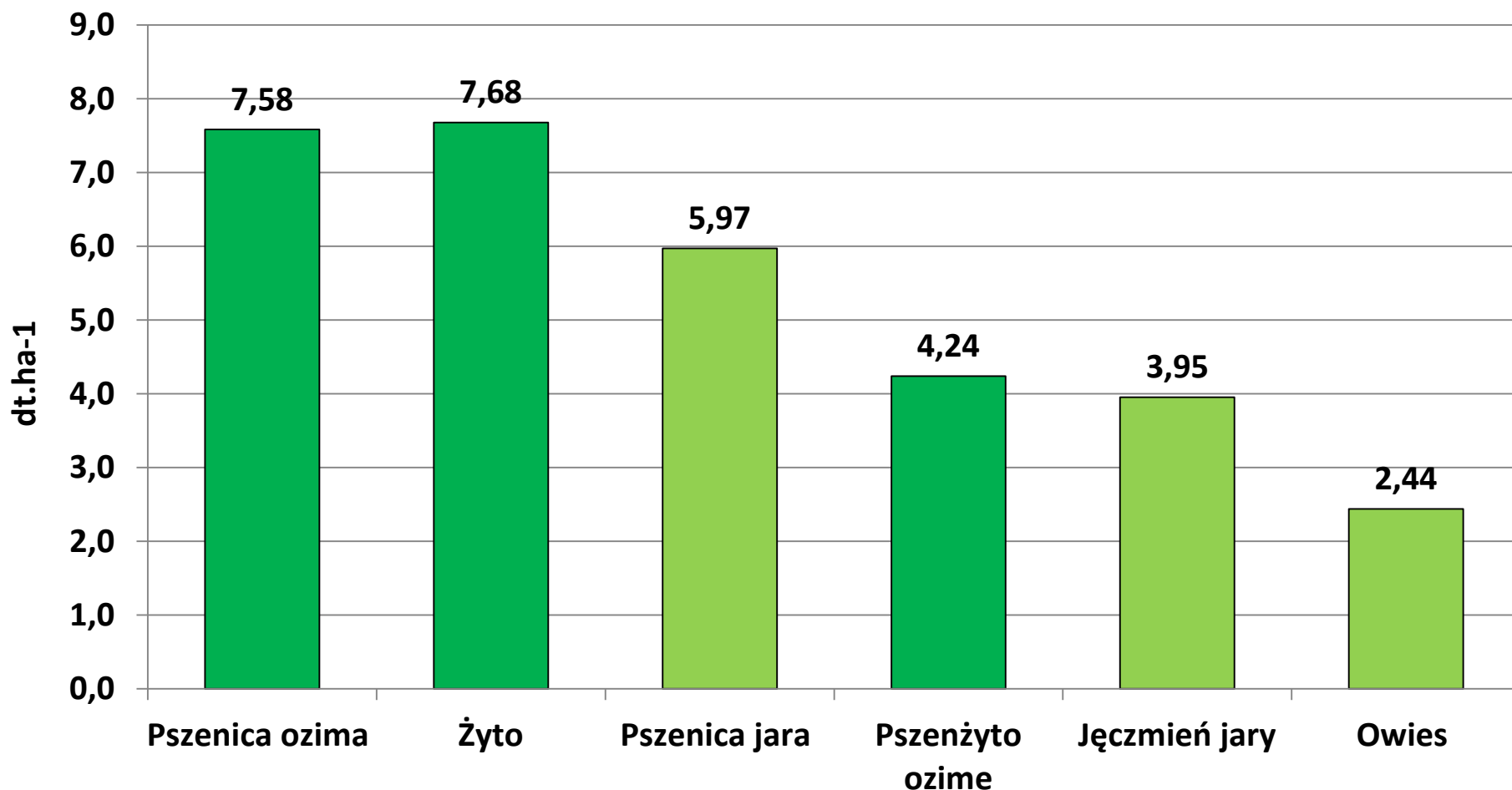
Potencjalne i rzeczywiste plony głównych gatunków roślin rolniczych w Polsce wg COBORU i GUS w okresie 2012-2014

Gatunek	Plony	Plony	Luka w	Wykorzystanie
	potencjalne wg COBORU	rzeczywiste wg GUS	plonowaniu	potencjału plonowania
	dt/ha	dt/ha	dt/ha	%
Pszenica ozima	77,1	46,9	30,2	60,8
Pszenica jara	66,8	37,0	29,8	55,4
Jęczmień ozimy	74,8	42,0	32,8	56,1
Jęczmień jary	69,6	35,9	33,7	51,6
Owies	69,1	28,8	40,3	41,7
Żyto	72,9	29,3	43,6	40,2
Pszonżyto ozime	74,2	37,5	36,7	50,6
Pszonżyto jare	65,3	32,2	33,1	49,3
Kukurydza	114,9	68,4	46,5	59,5
Rzepak ozimy	48,7	29,6	19,1	60,8
Ziemniaki	482,3	244,3	238	50,7
Buraki cukrowe	838	615,0	223	73,4

Luka w plonach w doświadczeniach i produkcji

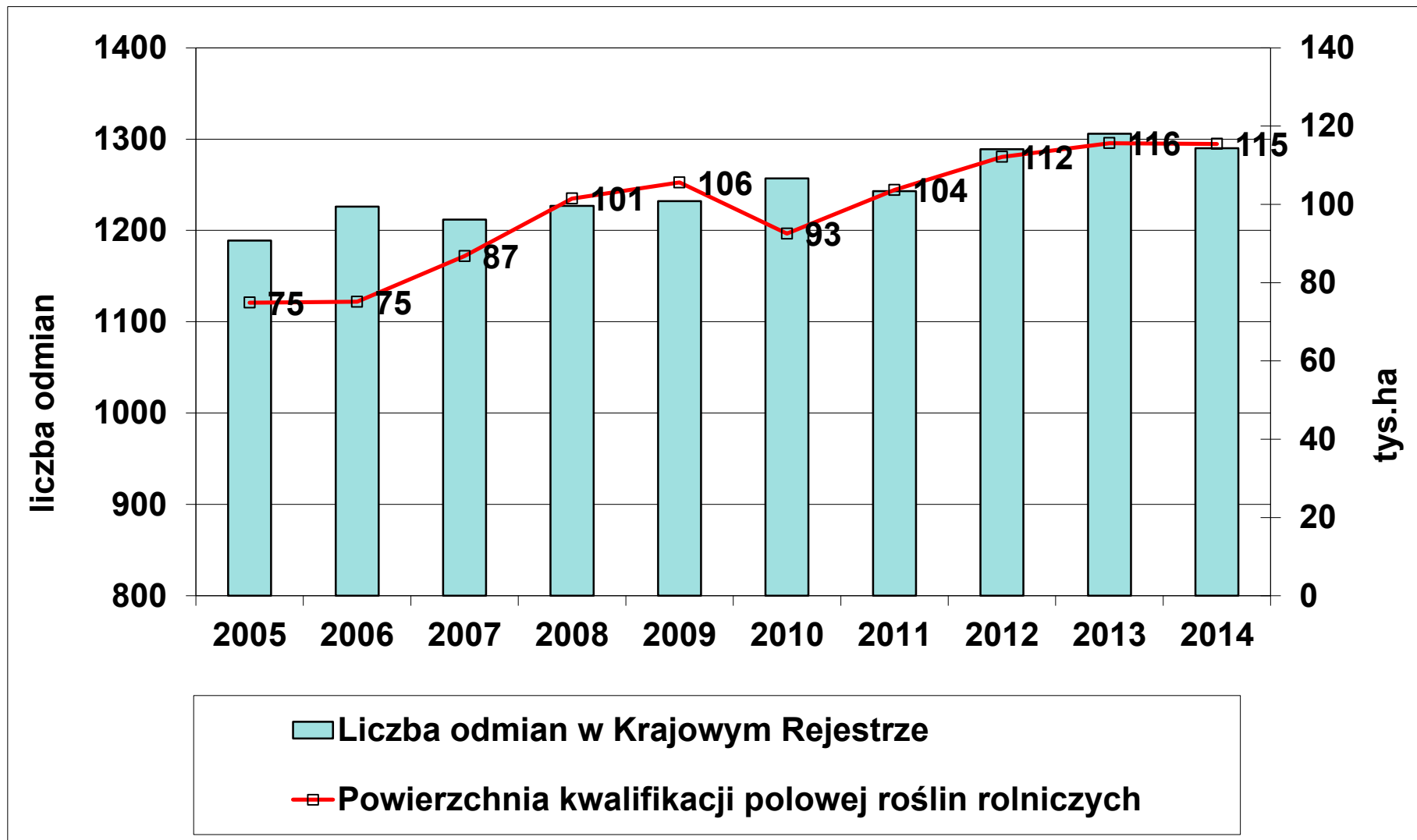
Efekt przyrostu plonów zbóż na polach gdzie zastosowano kwalifikowany materiał siewny – średnio w latach 2008-2013

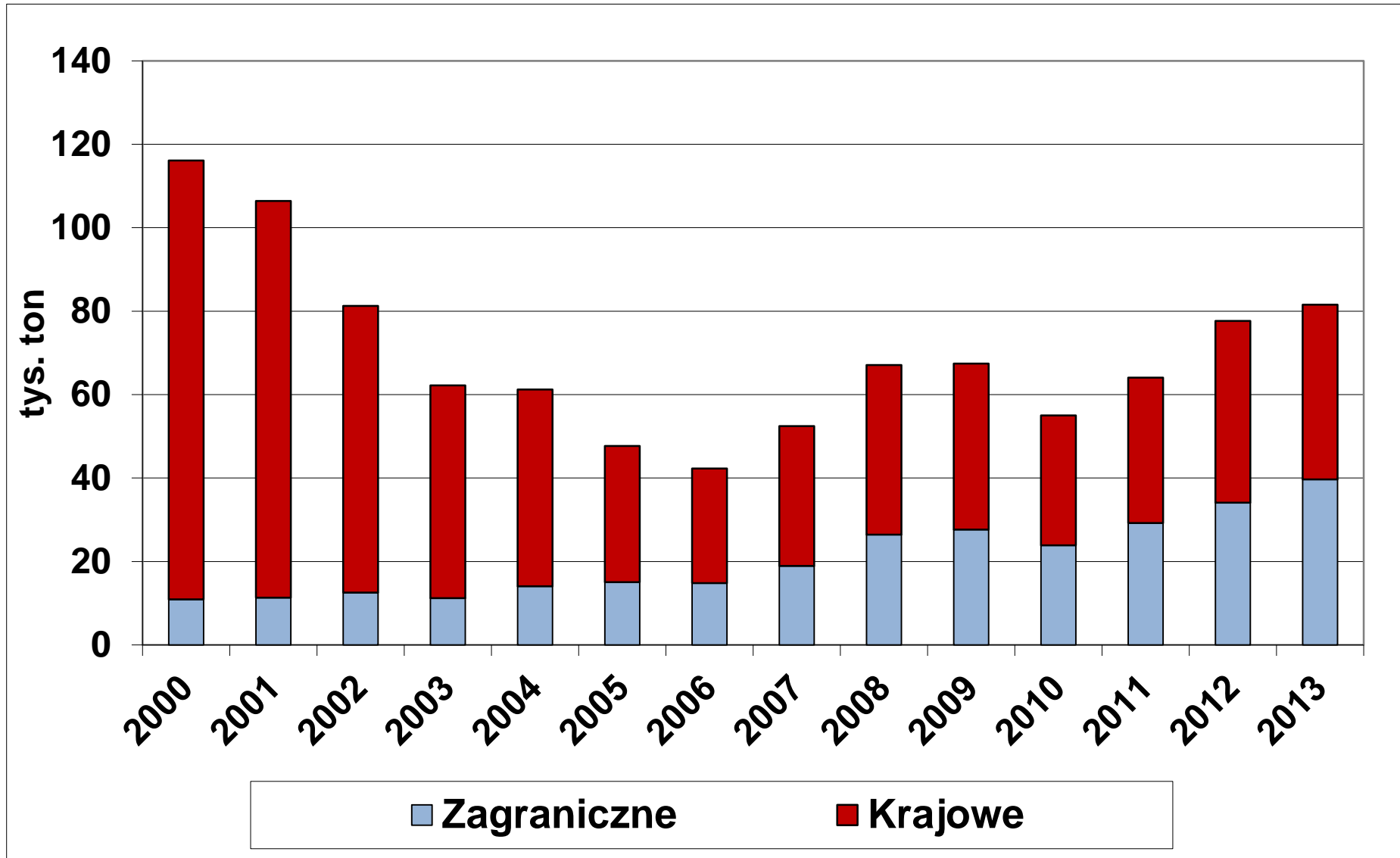
Korzyści gospodarcze wynikające z wdrażania postępu biologicznego

- **Efekt postępu w hodowli jest zmienny i zależy głównie od potencjału plonotwórczego wyhodowanych odmian, ich przydatności do uprawy w konkretnych warunkach siedliskowych Polski oraz od ich upowszechnienia. Rola nauki – zwiększyć zakres adaptacji odmian do warunków siedliska.**
- **Bezpośredni udowodniony na podstawie badań naukowych efekt wzrostu plonów, w następstwie stosowania kwalifikowanego materiału siewnego nowych plenniejszych odmian zbóż, wyniósł 5,85 dt/ha. W skali kraju oznacza to teoretyczną możliwość wzrostu produkcji o ponad 2,5 mln ton ziarna czyli ponad 2 mld zł rocznie.**
- **Efekty postępu w hodowli wynikające z wkładu nauki to nie tylko plon, to także poprawa odporności na stesy biotyczne i abiotyczne, lepsze wykorzystanie siedliska, a co za tym idzie oszczędności dla producentów z tytułu mniejszych nakładów na ochronę i nawożenie, to także korzyści dla środowiska.**

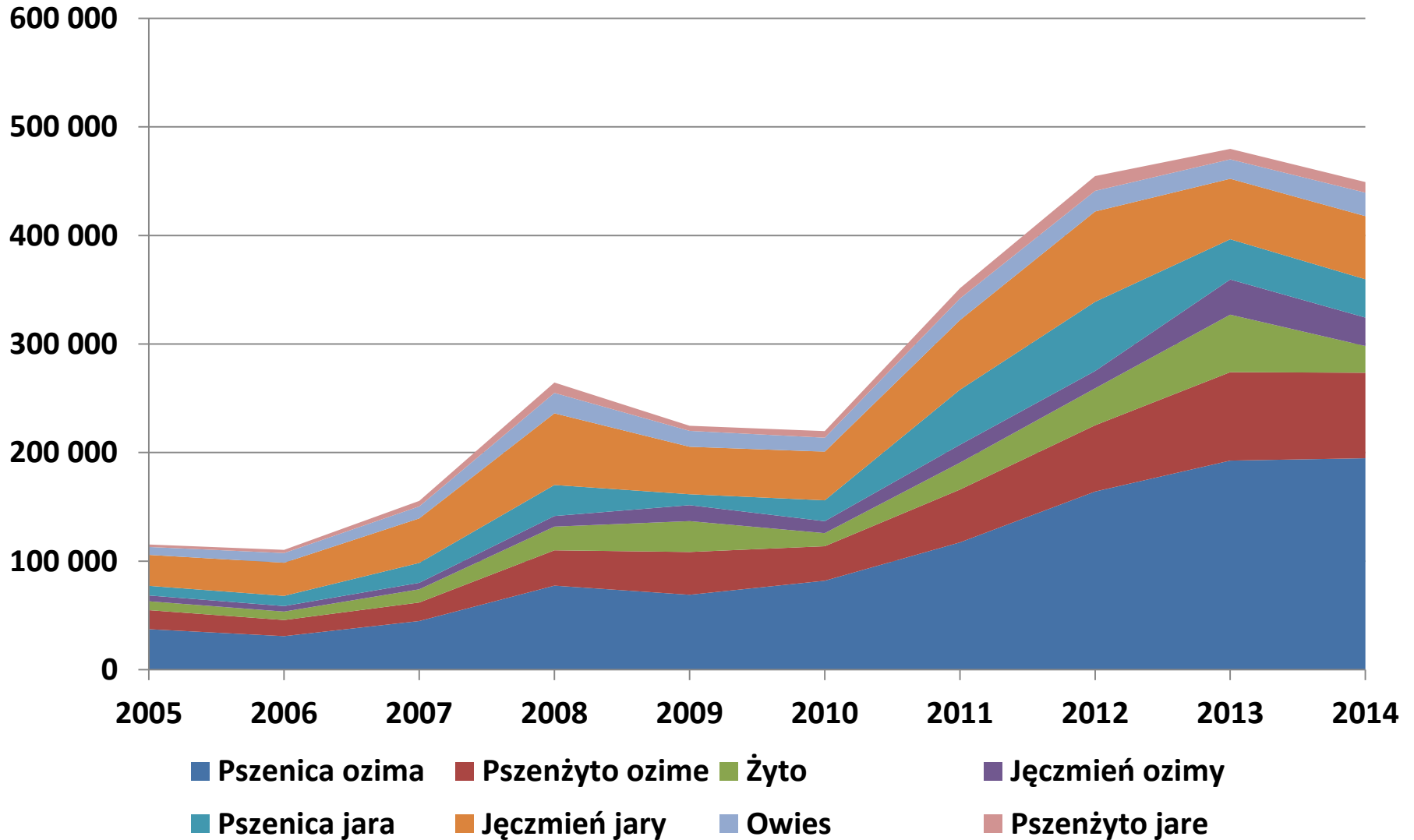
Liczba zarejestrowanych odmian i powierzchnia kwalifikacji polowej roślin rolniczych

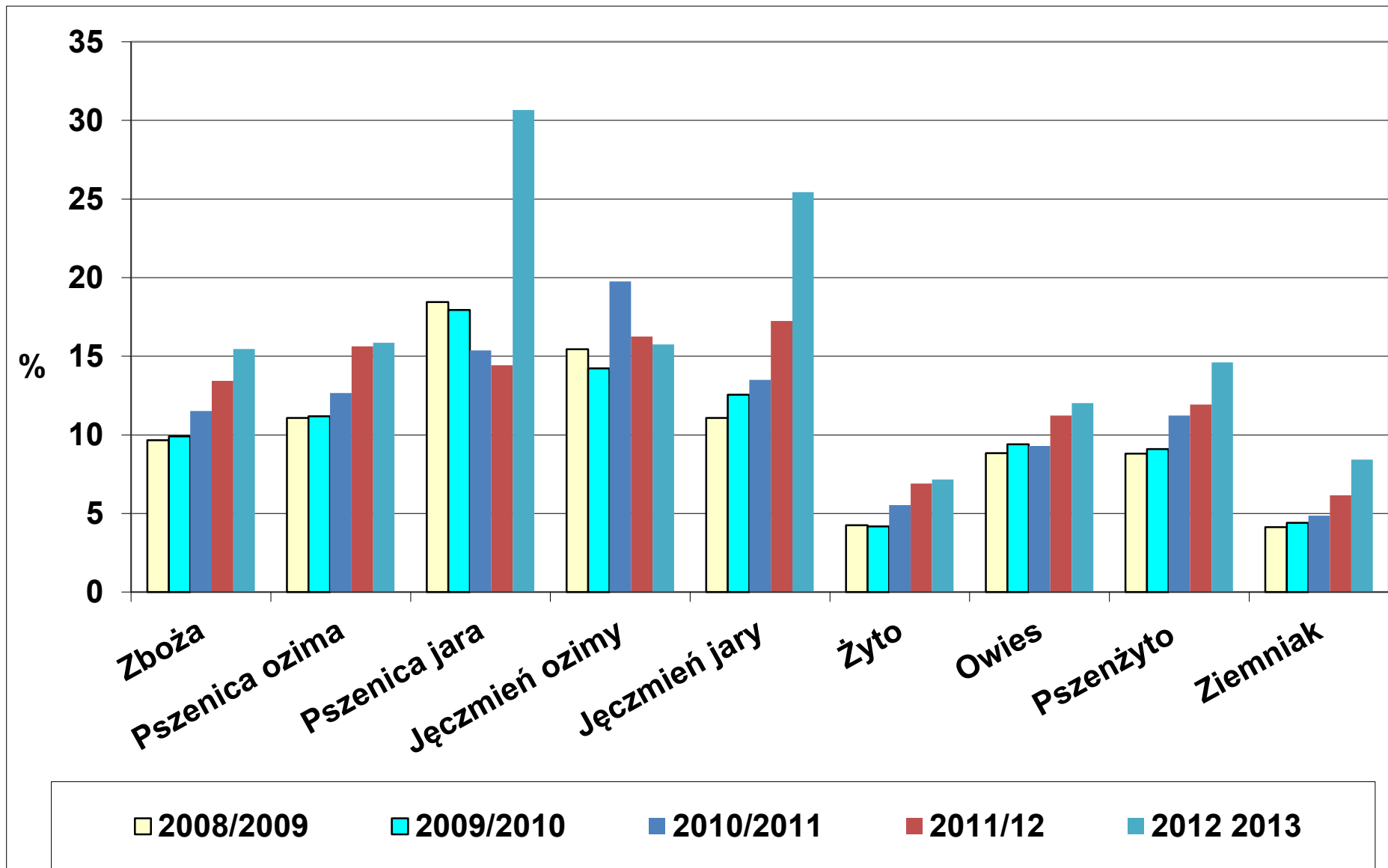
Zaopatrzenie w kwalifikowany materiał siewny zbóż

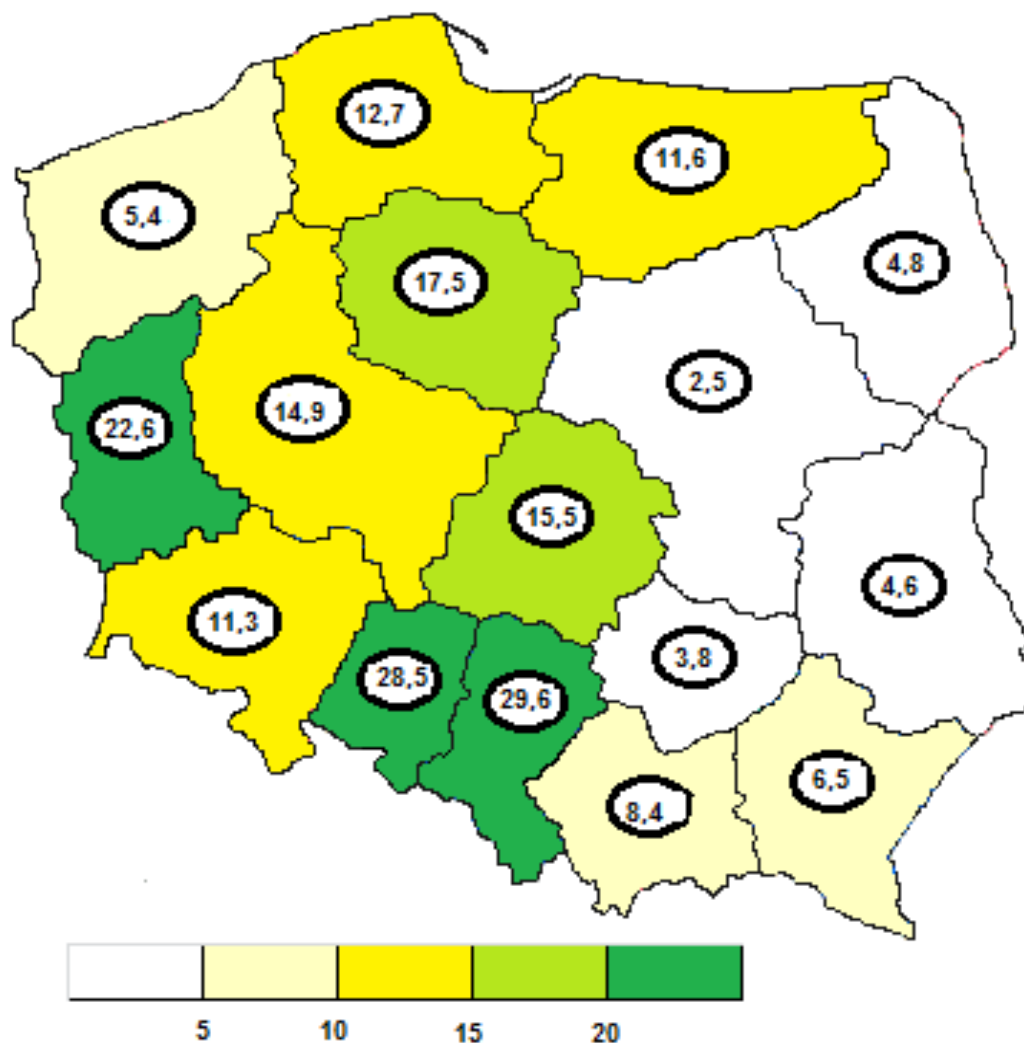
Wartość rynku nasiennego zbóż [tys. zł]

Stosowanie kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji zbóż i ziemniaków

Udział kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji zbóż w sezonie 2013/14 [%] – obliczenia własne wg danych GUS

Jak skutecznie wspierać konkurencyjność i siłę polskiego rolnictwa w UE przez naukę i hodowlę:

- **wspierać krajowe badania na rzecz hodowli wykorzystując efekt synergii wynikający z powiązania hodowli z nauką oraz nauki i hodowli z praktyką rolniczą,**
- **wykorzystywać i upowszechniać osiągnięcia nauki światowej,**
- **zapewniać efektywną współpracę nauki i hodowli poprzez wzajemną stymulację i szybkie wdrażanie nowości odmianowych do praktyki,**
- **wykorzystać istniejący potencjał plonowania celem osiągnięcia potencjału plonotwórczego na dobrym europejskim poziomie wynoszącym 75-80%,**
- **przewodzić badania wyprzedzające oczekiwania odbiorców przez:**
 - **dostosowywanie odmian do zmieniającego się klimatu i warunków uprawy,**
 - **efektywne wykorzystywanie nawożenia,**
 - **hodowlę odpornościową na stresy, np. b. aktualny stres suszy.**